

Żołnierz

BOLESŁAW LEŚMIAN

ŁĄKA

PIEŚNI KALEKUJĄCE

Żołnierz

Wrócił żołnierz na wiosnę z wojennej wyprawy,
Ale bardzo niemrawy i bardzo koślawy.

Kaleka, Ironia
Żołnierz

Kula go tak schłostała po nogach i bokach,
Że nie mógł iść inaczej, jak tylko w poskokach¹.

Stał się smutku wesółkiem, skoczkiem swej niedoli,
Śmieszył ludzi tym bólem, co tak skacząc, boli.

Śmieszył skargi hołubcem² i żalu wyrwasem³,
I żmudnego cierpienia nagłym wywijasem.

Zwłókl się do swej chałupy: «Idź precz popod⁴ płoty,
Niepotrzebny nam skoczek w polu do roboty!»

Bezdomność

Pobiegł do swego kuma, co w kościele dzwonił,
Lecz ten nie chciał go poznać i kijem postronił⁵.

Falsz

Podreptał do kochanki, a ta się zaśmiała
Ramionami, biodrami, wszystką mocą ciała⁶!

Wygnanie, Ironia

«Z takim w łożu drygałą⁷ mam tańczyć do śmierci?
Ciała ledwo ćwierć miary, a skoków — trzy ćwierci!

Ani myślę ci dotrzeć w takim niedopłásie⁸!
Ani myślę wargami sypiać na twym wąsie!

Zanadtoś mi wyskoczny do nieba na przelaj⁹!
Idźże sobie gdziekolwiek i nie klnij, i nie łaj!»

Więc poszedł do figury, co stała przy drodze:
«Chryste, na wskroś sosnowy, a zamyśl się srodze!

Modlitwa

¹poskok (daw.) — podskok. [przypis edytorski]

²hołubiec — figura w tańcu polegająca na uderzeniu obcasem o obcas podczas podskoku. [przypis edytorski]

³wyrwas — ludowy taniec mazowiecki z przyspiewkami. [przypis edytorski]

⁴popod (daw.) — pod. [przypis edytorski]

⁵postronić (neol.) — czas. utworzony od *stronić* (unikacć czyjegós towarzystwa); wygnac kogoś, nie chcąc przebywać w jego towarzystwie. [przypis edytorski]

⁶wszystką mocą ciała — dziś popr.: całą siłą ciała. [przypis edytorski]

⁷drygała (neol.) — rzecz. utworzony od czas. *drygać*: podskakiwać, drgać. [przypis edytorski]

⁸niedopłás (neol.) — niezdarly sposób poruszania się. [przypis edytorski]

⁹na przelaj — najkrótszą drogą. [przypis edytorski]

Nie wiem, czyja cię ręka ciosała wyśmiewna¹⁰,
Lecz to wiem, że skąpiła urody i drewna.

Masz kalekie kolana i kalekie nogi,
Pewno skaczesz, miast¹¹ chodzić, unikając drogi?

Kaleka

Taki z ciebie chudzina, takie nic z obłoków,
Że mi będziesz dobranym towarzyszem skoków».

Chrystus, słysząc te słowa, zsunął się na ziemię,
Ów, co Boga wyciosał, bity bywał w ciemię¹²!

Obie ręce miał lewe, obie nogi — prawe,
Sosnowymi stopami podziurawił trawę.

«Marna ze mnie sośnina, lecz piechur niemarny,
Przejdę wieczność piechtami¹³, chociażem¹⁴ niezdarny.

Pójdziemy nierozłącznie, bo wspólna nam droga,
Będzie nieco człowieka, będzie nieco Boga.

Podzielimy się męką — podzielnać jest męka! —
Wszak ta sama nas ludzka skoślawiła ręka.

Cierpienie

Tobie trocha¹⁵ śmieszności, mnie śmieszności trocha,
Kto się pierwszy zaśmieje — ten pierwszy pokocha.

Ty podeprzesz mię¹⁶ ciałem, ja ciebie sośniną,
A co ma się nam zdarzyć, niech się zdarzy ino¹⁷!»

I wzięli się za ręce, i poszli niezwłocznie,
Wadząc nogą o nogę śmiesznie i poskocznie.

Błądzenie, Droga

I szli godzin wieczystych nie wiadomo ile,
Gdzież bo owe zegary, co wybrzmiały te chwile?

Mijały dnie i noce, którym mijać chce się,
I miało bezpole, bezkrzewie, bezlesie¹⁸.

Przemijanie

I nastąpiła wichura, i ciemność bez końca,
I straszna nieobecność wszelakiego słońca.

Kto tam z nocy na północ w burzę i zawieję
Tak bardzo człowieczeje i tak bożyścieje?

To dwa boże kulawce¹⁹, dwa rzewne cudaki
Kuleją byle jako w świat nie byle jaki!

Bóg, Cierpienie, Zbawienie,
Los

¹⁰wyśmiewny (przestarz.) — szydarczy. [przypis edytorski]

¹¹miast — zamiast. [przypis edytorski]

¹²bity bywał w ciemię — nawiązanie do związku frazeologicznego *nie w ciemię bity*, oznaczającego kogoś sprytnego, umiejącego sobie radzić w każdej sytuacji; tutaj w znaczeniu przeciwnym. [przypis edytorski]

¹³piechtą (pot.) — pieszo. [przypis edytorski]

¹⁴chochotem — popr.: chociaż jestem. [przypis edytorski]

¹⁵trocha — dziś popr.: trochę. [przypis edytorski]

¹⁶mię (daw.) — mnie. [przypis edytorski]

¹⁷ino (gw.) — tylko. [przypis edytorski]

¹⁸bezpole, bezkrzewie, bezlesie — neologizmy oznaczające w kolejności przestrzeń bez pól, krzewów i lasów. [przypis edytorski]

¹⁹kulawiec (obelż.) — człowiek kulawy. [przypis edytorski]

Jeden idzie w weselu, drugi w beżzałobie²⁰,
A obydwaj nawzajem zakochani w sobie.

Kulał Bóg, kulał człowiek, a żaden — za mało,
Nikt się nigdy nie dowie, co w nich tak kulało?

Skakali jako trzeba i jako nie trzeba,
Aż wreszcie doskoczyli do samego nieba!

²⁰*beżzałoba* (neol.) — brak żaloby. [przypis edytorski]

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z *Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur*.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na *Licencji Wolnej Sztuki 1.3*. Fundacja Wolne Lektury zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w *Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur*. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/lesmian-zolnierz/>

Tekst opracowany na podstawie: Leśmian, Bolesław, Łąka, Wydawnictwo J. Mortkowicz, Warszawa 1920

Wydawca: Fundacja Wolne Lektury

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>). Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Hanna Zając, Marianna Czabator, Paulina Choromańska, Weronika Trzeciak.

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Wolne Lektury – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przekaż 1,5% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Wolne Lektury, KRS 0000070056.

Wspieraj Wolne Lektury i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przekaż darowiznę na konto: [szczegóły na stronie Fundacji](#).